

การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอินสุตรของ
ประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี
A Stud of the Approaches in Debt alleviation appearing
in Inasutta of the People in samrong district
Ubon ratchathani province

¹พระพงษ์ศักดิ์ โรจนวุฒิ, ²สิปปมงคล ป็องภาและ ³นคร จันทรราช
¹Phra Pongsuk Rojanavutdhi, ²Sipmongkol Pongpa.
and ²Nakhon Jantharacha

¹²³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
¹²³Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹chaiyasit_123@hotmail.com

Received: January 15, 2022; Revised: February 20, 2023; Accepted :April 24, 2023

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องหนี้สิน 2) เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในอินสุตร และ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอินสุตรของประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามรูปแบบการวิจัยและนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

หนี้สิน หมายถึง เงินที่ผู้หนึ่งติดค้างอยู่ซึ่งจะต้องใช้ให้แก่อีกผู้หนึ่งโดยหนี้สินแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1)หนี้สินแบบหมุนเวียนและ 2) หนี้สินแบบระยะยาวนอกจากนี้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินพบว่ามี 1) แนวคิดและทฤษฎีเรื่องความ 2) แนวคิดและทฤษฎีเรื่องความ

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

² ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

³ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ต้องการถือเงิน และ 3) แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการบริโภค การมีหนี้สินส่งผลกระทบต่อจากปัญหาหนี้สินในสังคมไทยมี 2 ประการ คือ 1) ผลกระทบเชิงบวกของหนี้สาธารณะของชาติและ 2) ผลกระทบเชิงลบของการก่อหนี้สาธารณะของชาติ ส่วนวิธีการการบริหารและการจัดการปัญหาหนี้สินในสังคมไทยปัจจุบันมีการบริหารและการจัดการโครงสร้างหนี้สินและการบริหารและการจัดการการประนอมหนี้

สำหรับอริยสูตรหมายถึงพระสูตรที่ว่าด้วยเรื่องการเป็นหนี้ที่ปรากฏในพระไตรปิฎกเล่มที่ 22 พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ 14 อังคุตตรนิกาย ฉกกนิบาต อริยสูตรเป็นพระสูตรสำคัญในทางพระพุทธศาสนาอีกพระสูตรหนึ่งโดยว่าด้วยความเป็นหนี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงความทุกข์ของกามโกศิบุคคลผู้ครองเรือนซึ่งเป็นผู้บริโภคกาม โดยผู้ครองเรือนในฐานะปุถุชนนั้นย่อมมีความต้องการเสพกามคุณ 5 โดยมี รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะโดยเปรียบเทียบกับพระภิกษุ ซึ่งเหมือนกันทั้ง 6 ประการ แต่ความทุกข์ของกามโกศิบุคคลมีความหมายทางโลก ส่วนของพระภิกษุมีความหมายทางคตินธรรมมี 6 ประการ คือ 1) ความจน 2) การกู้หนี้ 3) การใช้ดอกเบี้ย 4) การถูกทวง 5) การถูกตาม และ 4) การถูกจองจำ

ในส่วนแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอริยสูตรของประชาชนในอำเภอสำโรงจังหวัดอุบลราชธานีประชาชนนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตโดยมีหลักมัชฌิมาปฏิปทาในการดำรงชีวิตทำให้ประชาชนรู้จักพึ่งตนเองโดยมีศีล 5 เป็นหลักธรรมเบื้องต้น และหลักธรรมต่าง ๆ คือ อิทธิบาท 4 อย่างคือ 1) ฉันทะ คือ ความพอใจ 2) วิริยะ ได้แก่ ความเพียร 3) จิตตะ หมายถึง ความมุ่งไปอุทิศตัว และ 4) วิมังสา คือ ความไตร่ตรองหรือทดลอง และ หลักฆราวาสธรรม 4 คือ 1) สัจจะ คือ พูดจริง 2) ทมะ ได้แก่ การฝึกฝน 3) ขันติ คือ ความอดทน 4) จาคะความเสียสละ ประชาชนมีหลักปฏิบัติเพื่อตนพึ่งตนเองได้นั้นคืออดทนซื้อสัตย์ มัธยัสถ์ ขยัน ถ่อมตน และกตัญญูทั้งหมดเป็นหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมและเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนในอำเภอสำโรง

คำสำคัญ: การแก้ปัญหาหนี้สิน, อริยสูตร, จังหวัดอุบลราชธานี.

บทนำ

สำหรับอริยสูตรเป็นพระสูตรสำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงพูดถึงการเป็นหนี้โดยพระองค์ตรัสว่า “การกู้หนี้เป็นทุกข์ของกามโกศิบุคคลในโลก” ที่นำมาซึ่งความวิตกกังวลมีความร้อนรนทั้งกาย วาจา และจิตใจเพราะเนื่องมาจากต้องชดใช้ดอกเบี้ยและถูกทวงหนี้ เมื่อชดใช้ไม่ทันตามกำหนดเวลาจะถูกตามหนี้และถูกเจ้าหนี้จองจำทำให้เกิดความทุกข์จากการเป็นหนี้ เป็นอีกทุกข์หนึ่งที่คุกคามบีบคั้นทางด้านกาย วาจา และใจ ต้องกลุ้มอกกลุ้มใจ วิตกกังวลเครียด ที่หาเงินมาใช้หนี้และดอกเบี้ยไม่ได้ หรือไม่ทันตามกำหนดเวลาที่นำไปสู่การประพฤติดุจริตทางกาย วาจา และใจได้ที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่

สำหรับสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีทำให้วิทยาการสมัยใหม่ที่เน้นคุณภาพชีวิต

ของมนุษย์ในด้านวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยม ยิ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจให้ก้าวหน้ามากเท่าใดและความเจริญด้านวัตถุมีมากเท่าใดสภาพด้านจิตใจกลับเสื่อมลงจิตใจสับสนขาดที่พึ่งทางใจ ครอบครัวยุคใหม่เข้มแข็งกลับอ่อนแอ ทำให้เกิดปัญหาชีวิตขึ้นมาอย่างมากมาย เช่น ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจนปัญหาความเกียจคร้าน ปัญหาความเครียด อันเกิดจากการทำงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้บั่นทอนคุณภาพชีวิตของคนในสังคม สภาพปัญหาชีวิตและสังคมไทยปัจจุบัน เป็นปัญหาที่สะสมพอกพูนตามมาและเพิ่มมากยิ่งขึ้น ขณะนี้กลายเป็นปัญหาอันใหญ่ของสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์ปัญหาอันยิ่งใหญ่คือปัญหาด้านสังคม

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 - 2508) จนถึงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งมุ่งเน้นเฉพาะแต่ในด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก แม้ผลที่ตามมาพบว่ามีเปลี่ยนแปลงด้านความเจริญในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆอย่างมาก มีถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา มีเครื่องมือเครื่องใช้จากเทคโนโลยีที่ทันสมัยจนคนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าประเทศไทยได้พัฒนามาถูกทางแล้ว เพราะกำลังก้าวไปสู่ความเจริญเหมือนประเทศทางตะวันตก ทว่าความเจริญดังกล่าวกลับมีความเปราะบางขาดความสมดุลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตองค์รวมของประชากรในประเทศจึงทำให้มีปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามมาพร้อมกับการพัฒนาทางวัตถุ

โดยเฉพาะปัญหาเกิดจากหนี้สินกลับพบว่าประชาชนมีแนวโน้มมีหนี้สินเพิ่มขึ้นอีกส่งผลให้ต้องกู้ยืมแม้แต่การกู้ยืมในระบบที่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกัน การออมของครัวเรือนนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยสรุปแล้วปัญหาเศรษฐกิจจึงไม่สามารถเป็นไปตามแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จริง ชาวบ้านต้องละถึ้นฐานบ้านเกิดเพื่อออกไปแสวงหาความร่ำรวย ในทางเศรษฐกิจจึงยิ่งทำให้ห่างไกลจากความพอเพียงดังที่ภาครัฐบาลพยายามส่งเสริมให้เกิดขึ้นในสังคมชนบท หนี้สินนอกระบบมีลักษณะวันต่อวันเงินต้นกู้ได้ไม่มากแต่ดอกเบี้ยค่อนข้างสูงผลคือหลายครัวเรือนถูกทวงถามเมื่อหนี้ไม่ไหวจึงต้องโยกย้ายอพยพหนีไปจากชุมชนไปอาศัยอยู่ที่อื่น สำหรับในด้านการออมจึงยังเป็นเรื่องที่ยังห่างไกลจากความเป็นจริงในชุมชนได้ของชาวบ้านก็ยังคงย่ำอยู่กับที่ไม่ได้รับความสุขตามที่รัฐบาลมุ่งจัดสรรให้เพราะปัญหาเศรษฐกิจของชาวบ้านก็ยังคงอยู่เช่น เดิมสำหรับรายรับนั้นแม้ว่าจะได้รับเข้ามาแต่ก็ไม่คุ้มทุน และค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครัวเรือนที่คงที่ ซ้ำยังมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกส่งผลให้ต้องกู้ยืมแม้แต่การกู้ยืมในระบบที่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงก็มีจำนวนไม่น้อย

ในเขตอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานีเดิมประกอบด้วย บ้านสำโรง หมู่ที่ 1, บ้านห้วย หมู่ที่ 2, บ้านโนนสวน หมู่ที่ 3, บ้านหนองสองห้อง หมู่ที่ 4, บ้านหนองเทา หมู่ที่ 5, บ้านผับแล้ง หมู่ที่ 6, บ้านโนนยาง หมู่ที่ 7, บ้านแคน หมู่ที่ 8, และบ้านบุรพา หมู่ที่ 9 โดยให้บ้านสำโรงเป็นจุดที่ตั้งของตำบล ซึ่งบ้านสำโรงมีมูลเหตุของการตั้งชื่อมาจากแต่ก่อนมีต้นสำโรงขนาดใหญ่เป็นสัญลักษณ์ บริเวณบ้านเป็นที่โนนกว้างใหญ่ คนเก่าแก่เล่าว่าหมู่บ้านนี้ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลานานประมาณ 1,000ปี เห็นจะได้ ในส่วนของพื้นที่อำเภอสำโรง ตั้งอยู่ที่บ้านบุรพา หมู่ที่ 9 รวมทั้งส่วนราชการที่สำคัญต่าง ๆ ด้วยยกเว้นโรงพยาบาล อำเภอสำโรง ตั้งอยู่บ้านแคน หมู่ที่ 8 ริมถนนสายวาริน - กันทรลักษณ์ สภาพทางภูมิศาสตร์ โดยทั่วไปเป็นที่ราบและราบลุ่ม ลักษณะของดินเป็นดิน

ร่วนปนทราย มีศักยภาพในการอุ้มน้ำต่ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ ลำห้วยแฝก และลำห้วยฝับแล้ง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือการทำนาทำสวน/ทำไร่และมีอาชีพเสริมคือการทำทอผ้า เป็นต้น ในแต่ละชุมชนในเขตอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานีพบว่ามีปัญหาหนี้สินที่ในภาคครัวเรือนและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความยั่งยืนของครอบครัวของชาวอำเภอสำโรงที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่มีหลักการบริหารจัดการทรัพย์สินอย่างถูกต้องตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนมาอย่างยาวนาน

ในส่วนของพระพุทธศาสนามีหลักคำสอนเรื่องว่าด้วยทรัพย์สินและการบริหารจัดการทรัพย์สินอย่างถูกต้องที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาหนี้สินในสังคมไทยโดยพระพุทธเจ้าทรงสอนการแสวงหาทรัพย์สินด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยทางสุจริตชอบธรรมแล้ว หากเก็บสะสมทรัพย์สินนั้นไว้เฉย ๆ ทรัพย์สินนั้นก็ปราศจากคุณค่าและความหมายใดๆ และถือเป็นความชั่วอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการแสวงหาทรัพย์สินในทางที่ผิดและใช้ทรัพย์สินในทางที่เกิดโทษควรทรัพย์สินที่หาได้มานั้น ออกมาใช้จ่ายเลี้ยงชีพตนเองให้เป็นสุขด้วยความพอดีเหมาะสมตามอัตภาพ ส่วนทรัพย์สินที่เหลือควรนำมาใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ผู้อื่นต่อไป และแจกจ่ายทำบุญ ทั้งเป็นผู้ไม่มัวเมา มีปัญญาเป็นเครื่องสกัดออก ใช้สอยทรัพย์สินเหล่านั้น การแบ่งทรัพย์สินควรให้เกิดความชัดเจนในการนำไปใช้ คือมีการวางแผนในการใช้จ่าย การวางแผนในการเก็บออม และการวางแผนในการลงทุนเพื่อสะดวกในการบริหารจัดการหรือสะดวกในการใช้สอย และก้าวไปสู่อิสรภาพทางการเงินขณะเดียวกันควรใช้จ่ายทรัพย์สินด้วยปัญญาให้เกิดประโยชน์ คือใช้จ่ายทรัพย์สิน เพื่อให้เกิดคุณค่าทางจิตใจและปัญญาให้เจริญยิ่งขึ้น ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เป็นการพอกพูนกิเลสในตัว ลดความตระหนี่และความโลภด้วยการแบ่งแจกจ่ายให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงความสนใจศึกษาเรื่อง “การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอณิสุตระของประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี” เป็นพระสูตรที่ว่าด้วยเรื่อง การเป็นหนี้ตลอดจนการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องหนี้สินด้วยหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินของพุทธศาสนิกชนได้ถูกต้องชอบธรรม รวมทั้งทำให้การใช้ทรัพย์สินนั้นให้เกิดประโยชน์ยังเป็นแนวทางส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไปและเป็นหลักประกันชีวิตให้ปลอดภัยสามารถเข้าถึงเป้าหมายของการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขได้และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องหนี้สิน
2. เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในอณิสุตระ
- 3 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอณิสุตระของประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอินสุตรของประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานีนี้เป็นการศึกษาในลักษณะเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาได้ขมวดความสำคัญของการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักสำคัญโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

กำหนดกรอบการวิจัย สำหรับกรอบวิจัยประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างกรอบวิจัย ทำให้การศึกษาเป็นไปตามโครงสร้างเนื้อหาอย่างถูกต้องและมีความชัดเจนทำให้การศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยด้วยดี

รวบรวมข้อมูลเอกสาร การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารแหล่งต่างๆ ผู้ศึกษาได้จำแนกการศึกษาข้อมูลเอกสารออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ วรรณกรรมพระไตรปิฎก เอกสาร ตำรา บทความ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยค้นคว้าประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

การตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลประกอบการศึกษา การตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลทั้งข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ส่วนข้อมูลใดที่ขาดความชัดเจน ขาดความเที่ยงตรง และขาดความน่าเชื่อถือ ก็กลับไปรวบรวมใหม่ รวมทั้งตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่เพียงพอต่อการตอบปัญหาการศึกษาหรือไม่ ส่วนที่ยังไม่พอสำหรับตอบปัญหาการศึกษามีการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม จากนั้นจึงนำมาจัดระเบียบข้อมูลตามวัตถุประสงค์และโครงสร้างของการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น หลังจากศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมดตามวัตถุประสงค์และโครงสร้างของการวิจัย จัดความสัมพันธ์ของข้อมูลให้เชื่อมโยงกัน เพื่อตอบปัญหาในการวิจัยที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลบนฐานของความจริง มีหลักฐานอ้างอิง และมีเหตุผลรองรับ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา

เรียบเรียงข้อมูล หลักจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดให้เป็นหมวดหมู่ด้วยการเรียบเรียงข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการศึกษารวบรวมมาแล้ว ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ภาคเอกสาร ตำรา งานวิจัย และหนังสือ เป็นต้น จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามโครงสร้างเนื้อหา แล้วลงมือเขียนงานโดยนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เพื่อตอบประเด็นปัญหาการศึกษาตามโครงสร้างของเนื้อหา รายงานความคืบหน้าต่อไป

และสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ในส่วนของการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของรายงานการศึกษาในรูปแบบและลักษณะเชิงคุณภาพ ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอินสุตของประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี” ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หนี้สิน หมายถึง เงินที่ผู้หนึ่งติดค้างอยู่ซึ่งจะต้องใช้ให้แก่อีกผู้หนึ่ง สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2562 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย ภาวะหนี้สิน และ ทรัพย์สินของครัวเรือน ตลอดจนลักษณะที่อยู่อาศัยโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกเดือน (มกราคม – ธันวาคม 2562) จาก ครัวเรือนตัวอย่างในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งในเขตเทศบาล และ นอกเขตเทศบาลซึ่งปี 2562 สำนักงานสถิติแห่งชาติเพิ่มจำนวนครัวเรือนตัวอย่างจากเดิม 52,000 ครัวเรือน โดยเพิ่มเฉพาะนอกเขตเทศบาลเพื่อให้จำนวนครัวเรือน ตัวอย่างสามารถสะท้อนความหลากหลายตามเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เป็นจำนวนครัวเรือนอย่างประมาณ 55,854 ครัวเรือน ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายที่นำเสนอเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่จำเป็นต้องใช้ในการยังชีพเท่านั้น จึงไม่รวมการสะสมทุน เช่น ซื้อมือถือ/ที่ดิน และ เงินออม โดยหนี้สินแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1)หนี้สินแบบหมุนเวียน และ 2) หนี้สินแบบระยะยาวนอกจากนี้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินพบว่ามี 1) แนวคิดและทฤษฎีเรื่องความ 2) แนวคิดและทฤษฎีเรื่องความต้องการถือเงิน และ 3) แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการบริโภค การมีหนี้สินส่งผลกระทบต่อปัญหาหนี้สินในสังคมไทยมี 2 ประการ คือ 1) ผลกระทบเชิงบวกของหนี้สาธารณะของชาติและ 2) ผลกระทบเชิงลบของการก่อหนี้สาธารณะของชาติ ส่วนวิธีการการบริหารและการจัดการปัญหาหนี้สินในสังคมไทยปัจจุบันพบว่ามีการบริหารและการจัดการโครงสร้างหนี้สินและ การบริหารและการจัดการการประนอมหนี้

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สำหรับอินสุตหมายถึงพระสูตรที่ว่าด้วยเรื่องการเป็นหนี้ที่ปรากฏในพระไตรปิฎกเล่มที่ 22 พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ 14 อังคุตตรนิกาย ฉกกนิบาต อินสุตเป็นพระสูตรสำคัญในทางพระพุทธศาสนาอีกพระสูตรหนึ่งโดยว่าด้วยความเป็นหนี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงความทุกข์ของกามโกคิบุคคลผู้ครองเรือนซึ่งเป็นผู้บริโภคกาม โดยผู้ครองเรือนในฐานะปุถุชนนั้นย่อมมีความต้องการเสพกามคุณ 5 โดยมี รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ โดยเปรียบเทียบกับพระภิกษุ ซึ่งเหมือนกันทั้ง 6 ประการ แต่ความทุกข์ของกามโกคิบุคคลมีความหมายทางโลก ส่วนของพระภิกษุมีความหมายทางคตินิยมมี 6 ประการ คือ 1) ความจน 2) การกู้หนี้ 3) การใช้ดอกเบี้ยย 4) การถูกทวง 5) การถูกตาม และ 4) การถูกจองจำ

พระพุทธองค์ทรงตำหนิความยากจนไว้ในอินสุตโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการสร้างตัวสร้างฐานะของผู้ครองเรือนโดยทั่วไป พระพุทธองค์ไม่ทรงห้ามผู้ครองเรือนสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจหรือสร้างความร่ำรวย ในทางตรงข้ามพระพุทธองค์ทรงสอนไม่ให้ผู้ครองเรือนนั้นยอมแพ้ต่อความยากจน โดยพระพุทธองค์ทรงชี้แจงด้วยการแจกแจงความทุกข์ของคนจนอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้ครองเรือนได้เห็นโทษภัยของความยากจน ใครอยู่ในวัยที่กำลังสร้างตัวสร้างฐานะจะได้ไม่เกียจคร้าน ส่วนผู้ที่ตั้งหลักฐานได้แล้วจะได้ไม่ประมาทในการสร้างบุญโดยเฉพาะผู้ครองเรือน

นั้นพระพุทธเจ้าทรงแนะนำว่าผู้ครองเรือนควรมีและควรชวนชายทรัพย์สมบัติและรู้จักวิธีการปฏิบัติต่อทรัพย์อย่างถูกต้องมีอยู่ 4 อย่าง คือ สุขเกิดจากความมีทรัพย์ ที่ได้มาด้วยเรี่ยวแรงของตน โดยชอบธรรม สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์ ในการเลี้ยงตนเลี้ยงคนควรเลี้ยง และทำประโยชน์ สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้ และสุขเกิดจากความประพฤติที่ไม่มีโทษ มีสุจริตทั้ง ภาย วาจา และใจเป็นวิธีการปฏิบัติต่อทรัพย์อย่างถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินที่ปรากฏในอินสุตรของประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากประชาชนในอำเภอสำโรง โดยส่วนมากจะเกิดจากด้านพฤติกรรมกรรมการนำเงินไปใช้จ่ายเกี่ยววบายมุขได้แก่ การดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ นำเงินไปใช้จ่ายเพื่อเที่ยวเตร่ 4) เป็นหนี้เพราะต้องผ่อนเครื่องใช้อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ เป็นหนี้เพราะต้องนำเงินไปใช้เพื่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เช่น ค่าน้ำ ค่าโทรศัพท์ ค่าเครื่องแต่งกายต่างๆ เครื่องบริโภคต่างๆ เป็นต้น ส่วนแนวทางในการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า ประชาชนนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยมุ่งเน้นทางสายกลาง ความมีเหตุมีผล กำหนดรู้ในขณะที่ดำเนินการด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการดำรงชีวิตทำให้ประชาชนรู้จักพึงตนเอง โดยมีศีล 5 เป็นหลักธรรมเบื้องต้น และหลักธรรมต่าง ๆ คือ อิทธิบาท 4 คุณธรรมนำไปสู่ความสำเร็จ 4 อย่าง คือ 1) ฉันทะ คือ ความพอใจ 2) วิริยะ ได้แก่ ความเพียร 3) จิตตะ หมายถึง ความมุ่งไปอุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ และ 4) วิมังสา คือ ความไตร่ตรองหรือทบทวน หลักฆราวาสธรรม 4 คือ 1) สัจจะ พูดจริงพูดจริงทำจริง, 2) ทมะ การฝึกฝน แก้ไขข้อบกพร่อง 3) ขันติ ความอดทน ทำงานด้วยความขยัน 4) จาคะความเสียสละ และอบายมุข ไม่ประพฤตินในทางเสื่อมเสีย ประชาชนมีหลักปฏิบัติเพื่อตนพึงตนเองได้นั้นคืออดทนซื้อสัตย์ มัชยัสถ์ ขยัน ถ่อมตน และกตัญญูทั้งหมดเป็นหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมและเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนในอำเภอสำโรง

องค์ความรู้ที่ได้จากศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ได้มีอบรมถวายความรู้ในเรื่องปัญหาหนี้สินสำหรับพระภิกษุสามเณร เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ที่สามารถให้ความรู้ คำปรึกษาและฟื้นฟูสภาพจิตใจแก่ประชาชนผู้เป็นทุกข์ยากเดือนร้อนที่เกิดจากปัญหาหนี้สินควรสอดแทรกความรู้หรือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในกิจกรรมหรือประเพณีสำคัญ ๆ ของท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีการเจรจาประนอมหนี้และลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และการให้สงฆ์งดเดือนในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงจัดสรรเงินในการกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ระยะเวลาในการผ่อนหนี้ให้แก่ชุมชนและตั้งศูนย์ช่วยเหลือประนีประนอมหนี้สินให้ชุมชน

เอกสารอ้างอิง

มณูญ มุขั้ประดิษฐ์.(2545). ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์ (บรรณาธิการ) . (2545) . เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม: ผลจากการเสวนาสหสาขาวิชาการระหว่างสถาบันแห่งชาติครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ฟ้าอภัย จำกัด, 2545.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย . (2539) . พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. เล่มที่ 18,22
ราชบัณฑิตยสถาน. (2558) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525.กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

สุวิทย์ รุ่งวิสัย. (2526) . ปัญหาสังคม. เชียงใหม่ : พิมพ์ที่ดวงตะวันการพิมพ์.

โสภณ รัตนกร. (2551). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องหุ้นส่วนและบริษัท, พิมพ์ครั้งที่ 11.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.

